

Bra eller dåligt med lågtröskelboende?

DEBATT Samma personer som är kritiska mot lågtröskelboenden för att man kan supa och droga där, har under lång tid accepterat det som annars återstår; att supa, droga och dö på gatan. Claudette Skilving, f d chef för Enheten för hemlösa, menar att vi måste se lågtröskelboenden som ett alternativ till ett otryggt liv i misär på gatan, *inte* ett alternativ till drogfria boenden och behandling – de ska självklart erbjudas de som klarar de kraven.

För flera år sedan framfördes kritik mot ett lågtröskelboende i Stockholm i ett inslag på Rapport, Sveriges television. Tonen var negativ och där framfördes att man super och drog på boendet och att personalen inte kan göra något för att det är tillåtet. *"Man kan supa ner sig på stället"*, sa en person. I dagarna har lågtröskelboenden [granskats i Uppdrag granskning, SvT](#) där samma fråga ställs och programmet visar hur personer i hemlöshet erbjuds ett boende som i praktiken innebär ett liv i misär. I detta program intervjuades jag för att berätta varför jag tillsammans med några kollegor på Enheten för hemlösa i Stockholms stad 2009 föreslog att man skulle inrätta ett lågtröskelboende för personer i hemlöshet – vilket man gjorde.

Västberga lågtröskelboende var det första i Stockholm, ett stort bostadshus som fortfarande drivs av Stockholms stad. Där bor personer med missbruk och de har ett eget rum med dusch och toalett, i bottenplanet finns en matsal där man kan få en måltid till en billig penning. Det finns också personal och socialsekreterare knutna till boendet. I Uppdrag granskning handlade det främst om lågtröskelboendena Rysseviken i Haninge och Nytida i Skarpnäck. I sändningen syntes ingen personal, snarare visade programmet frånvaron av dito. I stället fick vi bilder på en total misär som människor bor i.

Varför tyckte jag då att lågtröskelboende var en bra idé? En stor majoritet av de som bor där bodde tidigare på olika härbärgen eller var uteliggare. De flesta hade vistats på behandlingshem ett otal gånger för sina missbruksproblem, men misslyckats och hamnat på gatan. Många var äldre män, med dålig hälsa, präglade av ett hårt liv i missbruk och av att under långa perioder sovit ute eller på härbärgen. Där varje dag handlar om att överleva. Jag och flera med mig vände oss mot att det bara var härbärgen som erbjöds människor som av olika skäl inte kunde bli drogfria eller erbjudas en plats på behandlingshem, där det krävdes total drogfrihet. Krav de aldrig trodde sig klara. Min erfarenhet var också att det var svårt att få personer som levde på gatan eller bodde på härbärgen att påbörja en behandling för att bli drogfria. Själva sa det alltid: *Tror du att jag kan tänka på något annat än var ska jag sova i natt? Och hur ska jag stå ut på gatan utan att dricka eller ta droger?*

Nu tror jag att kravet på drogfrihet är en nödvändighet på behandlingshem om behandlingen ska lyckas, men att inte ha något alternativ för dem som inte klarar kraven är inhumant.

Samma personer som är kritiska mot lågtröskelboenden för att man kan supa och droga där, har under lång tid accepterat det som annars återstår; att supa, droga och dö på gatan. Inställningen tycks bygga på uppfattningen att personen får skylla sig själva. Nu finns det många exempel på att ett hyggligt och tryggt boende minskar människors behov av droger och alkohol, åtminstone omfattningen av den, vilket är något gott i sig.

Västberga boende var först och det fanns en ambition och tanke bakom. Det ska finnas personal för trygghet och omsorg och socialsekreterare för fortsatt stöd för att fortsätta kämpa för drogfrihet och egen bostad. Samtidigt har antalet platser på natthärbärgen minskat.

Man måste se lågtröskelboenden som ett alternativ till ett

otryggt liv i misär på gatan, med alla de risker som det för med sig för liv och hälsa, det är *inte* ett alternativ till drogfria boenden och behandling. Den möjligheten ska alltid erbjudas alla som vill bli drogfria och klarar det. Det är helt enkelt en humanitär insats.

Däremot räcker det inte med att erbjuda ett rum hos en privat vårdgivare någonstans utan stöd och omsorg. Det som UG visade och som är besvärande för både de privata bolagen och socialtjänsten, är att de erbjuder ett boende utan ambitioner, personal, tillsyn och noga uppföljning från socialtjänsten. Som modellen nu fungerar har det blivit en avstjälningsplats för kommunernas socialtjänst. Att Västberga boende vägrade släppa in SvT gör mig besviken. Jag vet att det finns personer som bott där under längre tid och som sedan blivit drogfria och fått en egen lägenhet. Det skulle ha gett en mer nyanserad bild av vad ett lågtröskelboende kan vara när det finns ambitioner och inte bara ett sätt att spara pengar.

Claudette Skilving, f d chef för Enheten för hemlösa, Stockholms stad

Foto: Leo Cuellar